

Emlékeztető a Geopark Magyar Nemzeti Bizottság II. üléséről

Időpont: 2023. december 6. (szerda) 11:00-16:00

Helyszín: Szeleta Park látogatóközpont (Miskolc Felső-Majláth, Vadas Jenő utca)

Balczó Bertalan elnök megállapította, hogy a Bizottság 15 tagjából 12 jelen van, így a Bizottság határozatképes, majd megnyitotta az ülést.

Köszöntők

Balczó Bertalan köszöntötte a megjelenteket, megköszönte, a Bükki Nemzeti Park Igazgatóságnak [BNPI], hogy az ülés megtartásához a Bizottság rendelkezésére bocsátotta a látogatóközpontot.

Rónai Kálmán, a BNPI igazgatója megköszönte, hogy a Bizottság ezen a helyszínen ülésezik. Elmondta, hogy az új látogatóközpont még berendezés alatt áll, átadására projektzáró ünnepség keretében a jövő héten kerül sor. A kiállítás nagy hangsúlyt fektet a Bükk élettelen természeti látnivalóinak, földtudományi jellemzőinek élményszerű megismertetésére.

Tájékoztatók

Korbély Barnabás és **Ancsin Gergely** a Bakony-Balaton UNESCO Globális Geopark [UGGp] képviselőjében beszámoltak az UNESCO Globális Geoparki Tanács [Tanács], valamint a Globális és az Európai Geopark Hálózat 2023. évi eseményeiről.

Márciusban az UNESCO Végrehajtó Testülete jóváhagyta, hogy 18 új helyszínnel bővüljön az UNESCO Globális Geoparkok hálózata. Ezzel a geoparkok száma 48 országban összesen 195-re emelkedett, az idei évben címet szerző geoparkok többsége Ázsiában található. Két UNESCO-tagállam csatlakozik a hálózathoz: Új-Zéland és a Fülöp-szigetek. A Tanács 16 aspiráns UNESCO Globális Geopark pályázatát fogadta el a 8. ülésének első ülésén, Marrakeshben szeptember 4-5-én. Az idei évben fentiekén kívül két aspiráns UGGp esetében döntött a Tanács halasztásról, 3 UGGp területmódosítási kérelmét fogadta el, valamint 34 újraértékelést vizsgált meg, amely során 29 zöld kártyát és 5 sárga lapot adott ki. Az ülés folytatására december 7-8-án kerül sor online formában.

Az Európai Geopark Hálózat [EGN] koordinációs bizottsága tavasszal a romániai Hátszegi Geoparkban, ősszel pedig online formában tartott ülést. A tavaszi üléshez több terepi program is kapcsolódott, amelyek központi témaköre a dinoszauruszokhoz kapcsolódott.

Balczó Bertalan Elnök elmondta, hogy a V4 országok (Csehország, Lengyelország, Magyarország, Szlovákia) geopark hálózatai 2023. május 10-én, Selmechányán tartott nemzetközi találkozó keretében együttműködési szándéknyilatkozatot írtak alá. Az együttműködés célja, hogy a hálózatok megosszák egymással a – nemzeti szintű, valamint az UGGp címmel rendelkező – geoparkok létrehozásával, működtetésével és fejlesztésével kapcsolatos tapasztalataikat és közösen lépjenek fel a geoparkok ismertségének növelése érdekében.

A Bizottság elkészítette és az UMNБ részére továbbította 2022-2023. évi tevékenységéről szóló beszámolóját, amelynek tartalmát Elnök úr ismertette az UMNБ idei rendes ülésén.

Rónai Kálmánné igazgató asszony a nemzetközi együttműködésekhez kapcsolódóan jelezte, hogy benyújtottak egy pályázatot INTERREG kisprojekt felhívásra, amely a szlovákiai geoparkokkal való együttműködésre irányul, ennek keretében tervezik egy szakmai rendezvény lebonyolítását is.

Az ülésen eseti meghívottként részt vevő **Rácz András** természetvédelemért felelős államtitkár felvetette, hogy a V4 országok geoparki hálózatainak és geoparkjainak találkozáját érdemes volna rendszeres eseménnyé alakítani, amely beépülhet a V4-es programok sorába. Támogatja, hogy hazánk is szervezzen hasonló találkozót, amelyet praktikusan nemzeti parkos helyszínek bevonásával lehetne megszervezni.

Megyeri Balázs, a BNPI geopark szakmenedzsere tájékoztatást nyújtott az aspiráns Bükkvidék UGGp [BVG] címszerzési folyamatának állásáról. Elmondta, hogy a BNPI-nél több évtizedes múltja van a földtudományi értékvédelemnek, számos projekt (pl. KEHOP, INTERREG konstrukciók és GEOTOP projekt) célja volt már a földtudományi értékek megőrzése, helyreállítása, bemutatása. A 109 település területére kiterjedő BVG 2017-ben jött létre, munkaszervezeti feladatait a BNPI látja el. 2020-ban nyújtották be jelentkezésüket az UNESCO-hoz, a helyszíni ellenőrzés a következő év során történt meg. Az UNESCO Végrehajtó Bizottsága 2022-ben (a Tanács javaslatára) a BVG pályázatának halasztásáról döntött és hiánypótlás benyújtását kérte a BNPI-től. A hiánypótlás központi eleme egy előrehaladási jelentés elkészítése volt, amelyet a BNPI 2023 júniusában nyújtott be (a Bizottságon és az UMNБ-n keresztül) az UNESCO-hoz. A Tanács idén szeptemberi ülésén elfogadta az előrehaladási jelentést és támogatta az UGGp cím odaítélését. A végső döntést a Végrehajtó Bizottság 2024 tavaszi ülésén fogja meghozni.

Holló Sándor, a BNPI Természetmegőrzési Osztályának vezetője a marokkói konferencia eseményeiről és sajnálatos körülményeiről (földrengés) számolt be.

Hazai geoparkokkal kapcsolatos aktualitások

Megyeri Balázs – előadása folytatásaként – elmondta, hogy a címszerzési folyamat közben a BVG szakmai és kommunikációs szempontból egyaránt jelentős fejlődésen ment át. Bemutatta a BVG kommunikációs csatornáit, 2022-2023. évi programjait (saját programok és kitelepülések), az UNESCO Kulturweit program keretében elért eredményeit. Az INTERREG DANUBE keretében GEOTOUR PLUS címen, tervek szerint jövő januártól valósítanak meg vidéki közösségek fenntartható turisztikai lehetőségeinek fejlesztésére, interaktív „geobusz” beszerzésére és használatára, valamint látogatómonitoring fejlesztésére irányuló projektet.

A Bakony-Balaton UGGp [BBG] aktuális tevékenységét **Korbély Barnabás** ismertette. Kiemelkedő eredményeket köszönhetnek egy 2016 óta tartó, idén decemberben záruló KEHOP projektnek, amely a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság, azon belül is elsősorban a BBG földtudományi jelentőségű helyszíneinek bemutatását, fejlesztését szolgálta. Külön kitért a holisztikus ABC megközelítés (abiotic, biotic, cultural) fontosságára a geopark turizmusában és szemléletformálási tevékenységében, a geotúrák és a geotúra-vezető tanfolyam jelentőségére a helyi közösségek aktivizálásában, valamint a közösségi

médiában való aktív jelenlét fontosságára. A BBG a korábbi években két alkalommal is részt vett az International Geopark Camp for Youth programban, a balatonfüredi Lóczy Lajos Gimnázium csapatával ismét indulni fognak a német–lengyel Muskau Arch UGGp pályázatán. Korbély Barnabás előadást tartott a geoparkok fenntartható turizmusa témában az Aktív Magyarország Konferencián. Elhangzott továbbá, hogy a BBG készül a jövőre esedékes újraértékelésre.

A Novohrad-Nógrád UGGp részéről **Hegyi Péter** látogatóközpont-vezető (Novohrad-Nógrád Geopark Nonprofit Kft., Eresztvényi Látogatóközpont) és **György Balázs** irodavezető (Z.p.o Geopark Novohrad-Nógrád, Fil'akovo/Fülek) ismertette az aktualitásokat. A Bizottság tájékoztatást kapott a GeoFood programmal kapcsolatos szervezeti változásokról, az elmúlt évben megvalósult saját és kitelepülési programokról, vezetett túrákról, nemzetközi kötelezettségek teljesítéséről, tudományos eredményekről. A geopark 2023. június 20-án kapta meg a revalidációt követő (2023. január 1-től érvényes) újabb 4 évre szóló oklevelet. Két jelentős INTERREG projektről adott tájékoztatást Hegyi Péter és György Balázs: az egyik keretében az Eresztvényi Látogatóközpont környékén valósulnak meg fejlesztések, a másik (GEOTOP) projekt pedig elsősorban tanösvények kialakítására fókuszált.

György Balázs előadásában beszámolt a Szlovák Geopark Bizottság munkájáról is, megemlítve, hogy Szlovákiában a nemzeti geoparkokra is kötelező értékelési, valamint újraértékelési rendszer van érvényben, amelynek a Novohrad-Nógrád UGGp szlovákiak részének is meg kell felelnie. Ez a rendszer tartalmát és az értékelési szempontokat tekintve különbözik az UNESCO gyakorlatától. A szlovákiai kollégák nemzetközi együttműködés keretében közreműködnek a csehországi geoparkok értékelésében is.

Pál Márton, a Magyarhoni Földtani Társulat ProGEO Földtudományi Természetvédelmi Szakosztályának titkára előadásában bemutatta a szervezet munkáját. A ProGEO egy nemzetközi szervezet, az 1993-ban Németországban alapított The European Association for the Conservation of the Geological Heritage. A velük való hosszabb-rövidebb szakmai együttműködést követően hazánkban 2007-ben alakult meg a „Magyar ProGEO Egyesület a földtudományi természeti értékek megismertetéséért”, amely 2013-ban integrálódott a Magyarhoni Földtani Társulatba. Ekkortól kezdve Magyarhoni Földtani Társulat ProGEO Földtudományi Természetvédelmi Szakosztálya megnevezést. A ProGEO alapvető célja (a nemzetközi szervezet munkájához kapcsolódva), hogy hozzájáruljon Magyarország gazdag földtudományi örökségének (földtani, felszínalaktani, tájképi, ásvány- és kőzettani, őslénytani értékeinek) felméréséhez és megőrzéséhez, valamint megismertesse a nagyközönséggel ezt az örökséget, illetve ennek társadalomra gyakorolt hatását. A szervezet igyekszik komplex szemléletben összekapcsolni a természetvédelem terén a földtudományi és biológiai értékek együttes felmérésének és megőrzésének célját, a biodiverzitás és geodiverzitás kapcsolatának szempontjait. Mindennek érdekében kiterjedt tudományos kutatási tevékenységet folytat, szakmai és nagyközönségi programokat és előadásokat szervez (pl. Geotóp nap, Földtudományi Sokféleség Világnapja, előadóülések, podcast és youtube csatorna).

A Szakosztály részt vesz egy egységes európai földtani örökségi katalógus összeállításában és ez alapján nemzetközi és hazai szinten is további értékek védelmére tesz javaslatot. Ennek keretében foglalkoznak többek között a Magyar Nemzeti Geotóp-adatbázis keret- és

adatrendszerének kidolgozásával, a geohelyszínek értékelésének pontosításával. E munkával is kapcsolatos, hogy szakmai kutatóként és értékelőként közreműködnek az UGGp-k földtudományi szempontú értékelésében, amely az UNESCO Globális Geopark Program keretében, az International Union of Geological Sciences [IUGS] nemzetközi szervezet koordinálásával zajlik. Pál Márton részletesen bemutatta az értékelés folyamatát és szempontrendszerét.

Az előadásokat követően lehetőségünk volt bejárni az átadás előtt álló látogatóközpontot.

Összeállította:
Tar Gyula
titkár

Jóváhagyta:
Balczó Bertalan
elnök